

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Instytut Nauk o Rodzinie WNS

Kierunek:

Nauki o rodzinie

Poziom:

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Wstęp do psychoprofilaktyki

(The Introduction to Psychoprophylaxis)

Nazwa szczegółowa przedmiotu:

Psychoprofilaktyka

(Psychoprophylaxis)

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot kierunkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok III, semestr zimowy

Wymiar:

wykład: 16 godz.; ćwiczenia: 14 godz.;

Punkty ECTS:

wykład: 2; ćwiczenia: 1;

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie z oceną; ćwiczenia: zaliczenie bez oceny;

Prowadzący:

wykład: Maria Ligęza;

ćwiczenia: Maria Ligęza;

Koordynator sylabusu:

Maria Ligęza

Sylabus dostępny w ramach:

- [Wstęp do psychoprofilaktyki](#) [na kierunku:] [Nauki o rodzinie](#) (Nor), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:16h/zo/2ECTS]: Maria Ligęza;
  - [prowadzący ćwiczenia:14h/z/1ECTS]: Maria Ligęza;

- [Wstęp do psychoprofilaktyki](#) [na kierunku:] [Nauki o rodzinie](#) (Nor), studia pierwszego stopnia (licencjackie), niestacjonarne, III rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:10h/zo/2ECTS]: Maria Ligęza;
  - [prowadzący ćwiczenia:10h/z/1ECTS]: Maria Ligęza;

Wymagania wstępne:

Podstawy psychologii, Psychologia społeczna

Cele:

Nabywanie i pogłębienie wiedzy o psychologiczno-pedagogicznych uwarunkowaniach funkcjonowania człowieka w małżeństwie i rodzinie. Nabycie wiedzy o rodzajach psychoprofilaktyki w zakresie wychowania i funkcjonowania człowieka w małżeństwie i rodzinie w poszczególnych jej cyklach, rozpoznawanie zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny jako systemu i sposobów zapobiegania im, identyfikowania źródeł sytuacji trudnych i sposobów wspierania członków rodziny, dostosowania działań opiekuńczych, wychowawczych, profilaktycznych do potrzeb członków rodziny.

Treści kształcenia:

1. Omówienie przygotowania do życia w rodzinie na podstawie koncepcji kryzysów rozwojowych Ericksona i zadań rozwojowych Havirhausta, oraz koncepcji zdarzeń życiowych.
  2. Scharakteryzowanie systemu mąż – żona na tle systemu dziadków i dzieci wskazanie na właściwe granice między systemami i podsystemami.
  3. Ukazanie znaczenia motywów wzajemnego wyboru partnerów, wzajemnych relacji w rodzinie, pełnienia różnorodnych ról i poziomu komunikowania uczuć i postaw.
  4. Zwrócenie uwagi na ogólną wiedzę studenta o właściwej strukturze i funkcjach życia rodzinnego.
- . Wykład**
1. Modele rodziny i ich uwarunkowania. Zakres profilaktyki rodzinnej.
  2. Zadania, cele i funkcje psychoprofilaktyki. Oddziaływania psychoprofilaktyczne a psychoterapeutyczne.
  3. Funkcje rodziny. Role w rodzinie. Więzy między pokoleniami w rodzinie. Zapobieganie patologii
  4. Fazy cyklu życia małżeńskiego i rodzinnego.
  5. Psychologiczne aspekty przygotowania do małżeństwa: problematyka wyboru partnera do małżeństwa, atrakcyjność interpersonalna partnerów, obraz siebie i obraz partnera.
  6. Znaczenie miłości i pożycia seksualnego w związku małżeńskim. Profilaktyka zaburzeń w tej sferze.
  7. Analiza struktury i procesu wychowania w rodzinie – rodzina, jako środowisko wychowawcze, postawy rodzicielskie, style wychowania. Zapobieganie trudnościom wychowawczym.
  8. Atmosfera wychowawcza w rodzinie, świadomość i kultura wychowawcza rodziców, kultura duchowa i materialna rodziny jako czynniki optymalizujące życie rodziny.
- II. Ćwiczenia**
1. Warunki powodzenia życia rodzinnego. Przygotowanie do życia w rodzinie.
  2. Charakterystyka systemów rodzinnych. Komunikacja w rodzinie.
  3. Zasady komunikacji i jej znaczenie w ujawnianiu i określaniu sytuacji konfliktowych.
  4. Pojęcie, źródła, rodzaje i etapy konfliktów. Strategie i metody rozwiązywania konfliktów.
  5. Budowanie kontaktu interpersonalnego. Zasady komunikacji w poradnictwie małżeńskim i rodzinnym.
  6. Charakterystyka rodziny prawidłowo funkcjonującej i dysfunkcyjnej.
  7. Analiza zagrożeń patologią w poszczególnych fazach rozwojowych rodziny. Oddziaływania rodzicielskie

a kryzysy życia rodzinnego. Rodzina wobec sytuacji trudnych.

8. Rodziny niepełne i zrekonstruowane. Rola rodziców, rodziny, grup rówieśniczych, grup wsparcia i organizacji społecznych w osiąganiu przystosowania i rozwoju w poszczególnych etapach życia rodziny.

9. Rodzinny wywiad środowiskowy – organizacja i prowadzenie.

Efekty kształcenia:

WIEDZA

1. Student posiada podstawową wiedzę dotyczącą uwarunkowań indywidualnych, rodzinnych i społeczno-kulturowych zdrowia psychicznego.

2. Ma podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu poradnictwa małżeńskiego i rodzinnego.

3. Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu psychoprofilaktyki.

4. Zna główne podejścia psychoterapeutyczne.

UMIEJĘTNOŚCI

5. Posiada podstawowe umiejętności w zakresie obserwowania i analizowania zjawisk życia małżeńskiego i rodzinnego.

6. Potrafi generować wyjaśnienia podstawowych problemów małżeńskich i rodzinnych i prognozować perspektywy dalszego rozwoju.

KOMPETENCJE (POSTAWY)

7. Potrafi formułować opinie dotyczące podopiecznych w kontekście działań profesjonalnych.

Metody i narzędzia dydaktyczne:

1. Wykład z wykorzystaniem środków audiowizualnych. 2. Dyskusja. 3. Nauczanie problemowe.

4. Praca w grupach. 5. Drama

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Obecność na wykładach i ćwiczeniach jest obowiązkowa.

Podstawą kolokwium pisemnego jest znajomość treści wykładów i lektury - poziom przyswojenia treści nauczania i nabycie kompetencji scalania wiedzy ogólnej i szczegółowej z zakresu psychoprofilaktyki.

Podstawą zaliczenia ćwiczeń jest aktywny udział w zajęciach kontrolowany w sposób ciągły (dyskusja, projekty oddziaływań psychoprofilaktycznych przygotowywane w grupach, opracowanie prezentacji).

Lektury podstawowe:

Harwas B., (red.), Rodzina a rozwój człowieka dorosłego, Poznań 2003.

Harwas-Napierała B., Trempała J., (red.), Wiedza z psychologii rozwoju człowieka w praktyce społecznej, Poznań 2002.

Lektury uzupełniające:

Furmańska E., Psychoprofilaktyka zagrożeń rozwoju w wieku wczesnoszkolnym i w okresie dorastania – strategii prewencji pierwotnej i wtórnej, w: „Psychologia Rozwojowa” t. 7, nr 1 Kraków 2002.

Łuczyński A., Dzieci w rodzinach zastępczych i dysfunkcjonalnych, Lublin 2008.

Plopa M., Więzy w małżeństwie i rodzinie, Kraków 2008.

Plopa M., Psychologia rodziny, Kraków 2008.

Psychologia rozwojowa, t.9, nr.2, Rodzina jako środowisko rozwoju dzieci i rodziców, Kraków 2004.

Ryś M., Systemy rodzinne, Warszawa 2001.

Schaffer H. R., Rozwój społeczny, (wybrane rozdziały) Kraków 2006.

Sęk H., Wybrane zagadnienia psychoprofilaktyki, w: red. H. Sęk, Społeczna psychologia kliniczna, Warszawa 1991.

Sujak E., Życie jako zadanie, Warszawa 1989.

Uwagi:

WIEDZA

1. Student posiada podstawową wiedzę dotyczącą uwarunkowań indywidualnych, rodzinnych i społeczno-

kulturowych zdrowia psychicznego – pisemne kolokwium

2. Ma podstawową wiedzę teoretyczną z zakresu poradnictwa małżeńskiego i rodzinnego – pisemne kolokwium

3. Ma uporządkowaną wiedzę z zakresu psychoprofilaktyki – pisemne kolokwium

4. Zna główne podejścia psychoterapeutyczne – pisemne kolokwium

UMIEJĘTNOŚCI

5. Posiada podstawowe umiejętności w zakresie obserwowania i analizowania zjawisk życia małżeńskiego i rodzinnego - ciągła ocena studenta na podstawie udziału w dyskusji i burzy mózgu; studenci przygotowują w grupach projekty oddziaływań psychoprofilaktycznych.

6. Potrafi generować wyjaśnienia podstawowych problemów małżeńskich i rodzinnych i prognozować perspektywy dalszego rozwoju - ciągła ocena studenta na podstawie udziału w dyskusji i burzy mózgu; studenci przygotowują w grupach projekty oddziaływań psychoprofilaktycznych.

KOMPETENCJE (POSTAWY)

7. Potrafi formułować opinie dotyczące podopiecznych w kontekście działań profesjonalnych - prezentacja.